

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، گروه علوم اجتماعی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش جامعه‌شناسی

عنوان: عوامل موثر بر رضایتمندی از زندگی مشترک در بین معلمان زن

مدارس مقطع متوسطه منطقه ۶ تهران در سال ۱۳۹۱

استاد راهنما:

دکتر زهرا حضرتی صومعه

استاد مشاور:

دکتر سید محمد ثقفی

پژوهشگر:

اردشیر اربابی

تابستان ۱۳۹۲

سازمان پژوهش‌های

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

یادگیری از خداوند سبحان و اعتقاد به این که عالم محضر خداست، همواره مانع بر احوال انسان در به مطلوبی است. داشتن مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه‌ایست
بجاگاه دانشگاه و امتحان فرهنگ و تمدن بشری، نادانان و احمقانه بیات علمی و اصدای دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می‌گردیم اصول زیر را در انجام
فعالیت‌های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تعهد می‌کنیم:

- ۱- اصل برکت: احترام به برکت جویی از حرکت و فکر غیر حرفه‌ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه‌ای غیر علمی می‌آیند.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تمهید به اجتناب از حرکت جانب‌داری غیر علمی و مسانکت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۳- اصل ترویج: تمهید به رواج دانش و استفاده از نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تمهید به رعایت حریم‌ها و حرمت‌ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب‌داری از حرکت حرمت شکنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: احترام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) بود سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل رازداری: تمهید به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد سازمان و کشور و کلیه افراد و نهادی مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل شصت جویی: تلاش در رساندن بی‌جویی شصت و وفاداری به آن و دوری از حرکت پنهان سازی تحقیق.
- ۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تمهید به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۹- اصل منفع علمی: تمهید به رعایت مصلح علمی و در نظر داشتن به پیشبرد توسعه کشور و کلیه مراحل پژوهش.

تقدیم به سه وجود مقدس

آنان که ناتوان شدند تا مابه توانایی برسیم...

موهایشان سپید شد تا ما روسفید شویم...

و عاشقانه سوختند تا گرما بخش وجود ما و روشنگر راهمان باشند...

پدرانمان

مادرمان

استادانمان

سپاسگذاری

خداوند مهربان را شاکرم که لطف و عنایت بی دریغش را در تمامی مراحل زندگی به من ارزانی داشته و همواره مونس و مددکار من بوده است. این پایان نامه حاصلی از زحمات تمامی معلمان و اساتید بزرگوام در طول تحصیل بوده و لذا از تمامی آنها کمال تشکر را دارم همچنین از زحمات استاد ارجمند سرکار خانم دکتر زهرا حضرتی تشکر ویژه دارم که با وجود مشغله کاری فراوان به من افتخار دادند که از راهنمایی هایشان بهره مندگردم و از جناب آقای حجت الاسلام والمسلمین دکترسید محمد ثقفی که مشاوره پژوهش بودند و جناب آقای دکتر سید رضا معینی که داوری پژوهش را تقبل فرمودند کمال تشکر را دارم. امیدوارم که خداوند توفیق شکرگذاری واقعی از همه این عزیزان را به این بنده حقیر عنایت فرماید.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب اردشیر اربابی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۹۰۹۳۸۴۳۲۰۰ در رشته علوم اجتماعی گرایش جامعه شناسی که در تاریخ ۹۲/۶/۱۹ از پایان نامه خود تحت عنوان عوامل موثر بر رضایتمندی از زندگی مشترک در بین معلمان زن مدارس مقطع متوسطه منطقه ۶ تهران در سال ۱۳۹۱ با کسب نمره ۱۸ و درجه عالی دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم :

(۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه ، کتاب ، مقاله و ...) استفاده نموده ام ، مطابق ضوابط و رویه های موجود ، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

(۲) این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

(۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل ، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم ، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

(۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی : اردشیر اربابی

بسمه تعالی

در تاریخ: ۹۲/۶/۱۹

دانشجو کارشناسی ارشد آقای اردشیر اربابی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۸ بحروف

هجده با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

تاریخ

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق.....	۱
مقدمه	۱
۱-۱ بیان مساله	۳
۲-۱ اهداف پژوهش	۵
۳-۱ اهمیت و ضرورت پژوهش.....	۵
۴-۱ حدود تحقیق	۷
۱-۴-۱- حدود موضوعی	۷
۲-۴-۱- حدود زمانی	۷
۳-۴-۱- حدود مکانی	۷
۴-۴-۱- حدود مفعولی	۸
۵-۱ تعاریف مفاهیم و اصطلاحات.....	۸
فصل دوم پیشینه تحقیق و تدوین چارچوب نظری	۱۱
مقدمه	۱۲
۱-۲- نظریه های مطرح.....	۱۳
۱-۲-۱- نظریه ها با رویکرد روانشناسی نیاز:.....	۱۴
۱-۲-۱-۱- نظریه لی جی کردنباخ:.....	۱۴
۲-۱-۲- تئوری ERG الدرفر	۱۵
۲-۱-۲-۳- نظریه رفتار- انگیزش کلارک هال:.....	۱۶
۲-۱-۲-۵- نظریه مک کله لند و نیاز به موفقیت:.....	۱۷
۲-۲- نظریه ها با رویکرد روانشناسی اجتماعی:.....	۱۹
۱-۲-۲- تئوری امید:.....	۲۰
۲-۲-۲- نظریه تطابق آرزو-وضعیت:.....	۲۲
۳-۲-۲- تئوری مقایسه اجتماعی:.....	۲۲
۴-۲-۲- تئوری محرومیت نسبی:.....	۲۴

۸۳	فصل سوم روش پژوهش.....
۸۴	مقدمه
۸۵	۳-۱- روش تحقیق.....
۸۶	۳-۲- جامعه آماری:.....
۸۶	۳-۳- برآورد حجم نمونه:.....
۸۷	۳-۴- واحد تحلیل
۸۸	۳-۵- روش های نمونه گیری
۸۸	۳-۶- ابزار گردآوری اطلاعات:.....
۸۸	۳-۷- روایی (اعتبار).....
۸۹	۳-۸- اعتماد (پایایی).....
۸۹	۳-۹- روش تجزیه و تحلیل داده ها.....
۹۰	فصل چهارم تجزیه و تحلیل داده ها.....
۹۱	مقدمه
۹۱	۴-۱- سیمای پاسخگویان.....
۹۲	۴-۱-۱ سن پاسخگویان.....
۹۳	۴-۱-۳ میزان تحصیلات پاسخگویان.....
۹۴	۴-۱-۴ میزان تحصیلات همسر.....
۹۵	۴-۱-۵ وضعیت اشتغال همسران پاسخگویان.....
۹۶	۴-۱-۶ سابقه کار پاسخگویان.....
۹۷	۴-۱-۷ تعداد فرزندان پاسخگویان.....
۹۸	۴-۱-۸ میزان درآمد پاسخگویان.....
۹۹	۴-۱-۹ مدت زمان ازدواج پاسخگویان.....
۱۰۰	۴-۱-۱۰ وضعیت اشتغال پاسخگویان.....
۱۰۱	۴-۱-۱۱ محل سکونت پاسخگویان.....
۱۰۲	۴-۲- آمار توصیفی.....

- ۱۰۲-۲-۴. شاخص اقتصادی.....
- ۱۰۳-۲-۴. شاخص اجتماعی.....
- ۱۰۴-۲-۴. شاخص فرهنگی.....
- ۱۰۵-۲-۴. شاخص خانوادگی.....
- ۱۰۶-۳-۴. آمار استنباطی.....
- ۱۰۶-۳-۴. آزمون نرمال بودن.....
- ۱۰۶-۲-۳-۴. آزمون t-استیودنت.....
۱۰۸. فرضیات پژوهش.....
- ۱۰۸-۳-۴. فرضیه ۳-۳-۴. به نظر می‌رسد بین عوامل فردی و رضایتمندی از زندگی مشترک رابطه وجود دارد.....
۱۰۹. الف) آزمون کای دو.....
۱۰۹. ب) ضریب همبستگی اسپیرمن.....
۱۰۹. ج) رگرسیون.....
- ۱۱۰-۳-۴. فرضیه ۴-۳-۴. به نظر می‌رسد بین عوامل خانوادگی و رضایتمندی از زندگی مشترک رابطه وجود دارد.....
۱۱۱. الف) آزمون کای دو.....
۱۱۱. ب) ضریب همبستگی اسپیرمن.....
۱۱۱. ج) رگرسیون.....
- ۱۱۲-۳-۵. فرضیه ۵-۳-۵. به نظر می‌رسد بین عوامل اقتصادی و رضایتمندی از زندگی مشترک رابطه وجود دارد.....
۱۱۳. الف) آزمون کای دو.....
۱۱۳. ب) ضریب همبستگی اسپیرمن.....
۱۱۳. ج) رگرسیون.....
- ۱۱۴-۳-۶. فرضیه ۶-۳-۶. به نظر می‌رسد بین عوامل اجتماعی و رضایتمندی از زندگی مشترک رابطه وجود دارد.....
۱۱۵. الف) آزمون کای دو.....
۱۱۵. ب) ضریب همبستگی اسپیرمن.....
۱۱۵. ج) رگرسیون.....
- ۱۱۶-۳-۷. فرضیه ۷-۳-۷. به نظر می‌رسد بین عوامل فرهنگی و رضایتمندی از زندگی مشترک رابطه وجود دارد.....

الف) آزمون کای دو.....	۱۱۷
ب) ضریب همبستگی اسپیرمن.....	۱۱۷
ج) رگرسیون.....	۱۱۷
فصل پنجم نتیجه گیری.....	۱۱۹
مقدمه.....	۱۲۰
۱-۵- خلاصه یافته های پژوهش:	۱۲۰
۲-۵- نتیجه گیری:	۱۲۵
۳-۵- پیشنهادات.....	۱۳۱
۱-۳-۵- پیشنهادات حاصل از تحقیق.....	۱۳۱
۲-۳-۵- پیشنهادات برای محققان بعدی.....	۱۳۲
۴-۵- محدودیتهای تحقیق.....	۱۳۳
پیوست.....	۱۳۴
فهرست منابع.....	۱۳۷

فهرست جداول

- جدول شماره (۱-۲). متغیرهای مستقل و وابسته پژوهش ۷۸
- جدول شماره (۲-۲). فرضیات و متغیرهای وابسته و مستقل: ۸۲
- جدول (۱-۴). توزیع پاسخگویان براساس سن ۹۲
- جدول (۳-۴). توزیع پاسخگویان براساس تحصیلات ۹۳
- جدول (۴-۴). توزیع پاسخگویان براساس تحصیلات همسر ۹۴
- جدول (۵-۴). توزیع پاسخگویان براساس وضعیت اشتغال همسرانشان ۹۵
- جدول (۶-۴). توزیع پاسخگویان بر اساس سابقه کار ۹۶
- جدول (۷-۴). توزیع پاسخگویان براساس تعداد فرزندانیشان ۹۷
- جدول (۸-۴). توزیع پاسخگویان بر اساس میزان درآمد خانواده ۹۸
- جدول (۹-۴). توزیع پاسخگویان براساس مدت زمان ازدواج ۹۹
- جدول (۱۰-۴). توزیع پاسخگویان بر اساس وضعیت اشتغال ۱۰۰
- جدول (۱۱-۴). توزیع پاسخگویان براساس محل سکونت ۱۰۱
- جدول (۱۲-۴). آمار توصیفی شاخص اقتصادی ۱۰۲
- جدول (۱۳-۴). آمار توصیفی شاخص اجتماعی ۱۰۳
- جدول (۱۴-۴). آمار توصیفی شاخص فرهنگی ۱۰۴
- جدول (۱۵-۴). آمار توصیفی شاخص خانوادگی ۱۰۵
- جدول (۱۶-۴). نتایج حاصل از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای آیت‌های مشخص شده ۱۰۶
- جدول (۱۷-۴). بررسی مقایسه ای با استفاده از آزمون پارامتری ۱۰۷
- جدول (۱۸-۴). جدول توافقی دوطرفه بین دو متغیر ۱۰۸
- جدول (۱۹-۴). نتایج آزمون خی - دو بین دو متغیر ۱۰۹
- جدول (۲۰-۴). نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن بین دو متغیر ۱۰۹
- جدول (۲۱-۴). بررسی معناداری متغیر مستقل در رگرسیون خطی ساده ۱۰۹
- جدول (۲۲-۴). رگرسیون خطی ساده بین متغیرها ۱۱۰
- جدول (۲۳-۴). جدول توافقی دوطرفه بین دو متغیر ۱۱۰

- جدول (۴-۲۴) نتایج آزمون خی - دو بین دو متغیر..... ۱۱۱
- جدول (۴-۲۵) نتایج آزمون همبستگی اسپیرمنین دو متغیر..... ۱۱۱
- جدول (۴-۲۶) بررسی معناداری متغیر مستقل در رگرسیون خطی ساده..... ۱۱۱
- جدول (۴-۲۷) رگرسیون خطی ساده بین متغیرها..... ۱۱۲
- جدول (۴-۲۸) جدول توافقی دوطرفه بین دو متغیر..... ۱۱۲
- جدول (۴-۲۹) نتایج آزمون خی - دو بین دو متغیر..... ۱۱۳
- جدول (۴-۳۰) نتایج آزمون همبستگی اسپیرمنین دو متغیر..... ۱۱۳
- جدول (۴-۳۱) بررسی معناداری متغیر مستقل در رگرسیون خطی ساده..... ۱۱۳
- جدول (۴-۳۲) رگرسیون خطی ساده بین متغیرها..... ۱۱۴
- جدول (۴-۳۳) جدول توافقی دوطرفه بین دو متغیر..... ۱۱۴
- جدول (۴-۳۴) نتایج آزمون خی - دو بین دو متغیر..... ۱۱۵
- جدول (۴-۳۵) نتایج آزمون همبستگی اسپیرمنین دو متغیر..... ۱۱۵
- جدول (۴-۳۶) بررسی معناداری متغیر مستقل در رگرسیون خطی ساده..... ۱۱۵
- جدول (۴-۳۷) رگرسیون خطی ساده بین متغیرها..... ۱۱۶
- جدول (۴-۳۸) جدول توافقی دوطرفه بین دو متغیر..... ۱۱۶
- جدول (۴-۳۹) نتایج آزمون خی - دو بین دو متغیر..... ۱۱۷
- جدول (۴-۴۰) نتایج آزمون همبستگی اسپیرمنین دو متغیر..... ۱۱۷
- جدول (۴-۴۱) بررسی معناداری متغیر مستقل در رگرسیون خطی ساده..... ۱۱۷
- جدول (۴-۴۲) رگرسیون خطی ساده بین متغیرها..... ۱۱۸

فهرست نمودارها

- نمودار شماره ۱-۲-مدل تحلیلی پژوهش:..... ۱۷
- نمودار ۱-۴. توزیع پاسخگویان براساس سن..... ۹۲
- نمودار (۳-۴). توزیع پاسخگویان براساس تحصیلات..... ۹۳
- نمودار (۴-۴). توزیع پاسخگویان براساس تحصیلات همسر..... ۹۴
- نمودار (۵-۴). توزیع پاسخگویان بر اساس وضعیت اشتغال همسرانشان..... ۹۵
- نمودار (۶-۴). توزیع پاسخگویان براساس سابقه کار..... ۹۶
- نمودار (۷-۴). توزیع پاسخگویان براساس تعداد فرزند..... ۹۷
- نمودار (۸-۴). توزیع پاسخگویان بر اساس میزان درآمد خانواده..... ۹۸
- نمودار (۹-۴). توزیع پاسخگویان بر اساس زمان ازدواج..... ۹۹
- نمودار (۱۰-۴). توزیع پاسخگویان بر اساس وضعیت اشتغال..... ۱۰۰
- نمودار (۱۱-۴). توزیع پاسخگویان براساس محل سکونت..... ۱۰۱

فصل اول: کلیات تحقیق

مقدمه

یکی از آرزوها و یا بهتر بگوییم یکی از دغدغه‌های هر انسانی در زندگی داشتن احساس رضایت و خوشبختی است. به عبارت دیگر رضایتمندی از زندگی یکی از رازهای ناشناخته زندگی انسانهای موفق است همان‌هایی که اگرچه با مشکلات گوناگونی دست و پنجه نرم می‌کنند و احساس نارضایتی از زندگی خود نمی‌کنند.

رضایت از زندگی از شاخصهای مهم و سازنده مفهوم کیفیت زندگی است و بیان‌کننده نگرش فرد نسبت به جهانی است که در آن زندگی می‌کند.

رضایت از زندگی گرایشی است که پیامدهای خاص خود را دارد و با مقولات مهم دیگر عدم اعتماد اجتماعی و بی‌هنجاری در ارتباط می‌باشد با ظهور نیازها که با به دنیا آمدن انسانها همراه می‌باشد مسئله رضایت مطرح می‌شوند هم نیاز هم رضایت در طول زمان متحول می‌شوند و در یک جامعه تابع متغیرهای بسیار دیگر می‌باشند عدم توازن بین اهداف فردی و خانوادگی و نیازها که معمولاً به علت وجود موانع خاص حادث می‌شوند ایجاد‌کننده ناکامی است که می‌تواند به شکل عدم رضایت بیان شود موانع موثر در ایجاد ناکامی و عدم رضایت دارای جنبه‌های اجتماعی - فرهنگی و روانی و شناختی و اقتصادی است بر این اساس رضایت از مقوله‌های اجتماعی - اقتصادی مهم و پیچیده‌ای است که بررسی آن مشکل است این دشواری هم از نظر تفاوت دیدگاهها درباره محتوای رضایت است و هم در مواردی ناشی از محافظه‌کاری پاسخگویان در ارائه اطلاعات واقعی می‌باشد (محسنی، ۱۳۸۲: ۱۰).

اشتغال زنان در بیرون از منزل یکی از عوامل موثر در رضایتمندی از زندگی مشترک است که این نسبت در جوامع مختلف متفاوت بوده و متاثر از عوامل فردی و اجتماعی اقتصادی در جامعه می‌باشد.

مشارکت زنان بطور چشمگیر در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... از بعد از جنگ جهانی دوم آغاز شد و فعالیت زنان در هر یک از این زمینه‌ها پیامدهای منفی و مثبتی در پی داشته است.

نقش شغلی زنان، نقشی جدید در مقایسه با نقش‌های سنتی همسری و مادری مطرح و عوامل متعددی می‌توانند بر احراز نقش شغلی زنان یا عدم آن و ادامه یا ترک آن موثر واقع شوند.

شایسته است جهات مثبت و امتیازات نقش اشتغال زنان از ابعاد مختلف اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی برای افراد جامعه چه زن و چه مرد مورد شناسایی و تاکید قرار گیرد. پرداختن به نقش اشتغال برای زنان در کنار نقش‌های خانوادگی، وظیفه‌ی سنگین و خطیری است که بر دوش (زنان) نهاده می‌شود (احمدی‌نیا، ۱۳۸۳: ۳۴۰).

بطور کلی بیرون رفتن زن از خانه و چند ساعتی از روز را در اجتماع بودن باعث می‌شود که رفتار وی در خانواده هم تحت تاثیر قرار گیرد و در مواردی وظایف مادری و همسری را هم به نحو بهتری انجام دهد و یا به عکس. تأثیری که اشتغال زنان بر رضایت از زندگی مشترک چه از جهت منفی و چه از جهت مثبت می‌گذارد آن چنان ابعاد وسیع و گسترده‌ای دارد که بسیاری از جامعه‌شناسان، روانشناسان و اقتصاددانان به این قضیه پرداخته‌اند. به نظر می‌رسد که زنان هنگامی که به استقلال مالی می‌رسند، آرامش خاطر بیشتری دارند و همین آرامش خاطر تأثیر بسزایی بر روابط وی با همسر، بچه‌ها و سایر اقشار جامعه می‌گذارد که باعث به وجود آمدن (رضایت از زندگی مشترک) می‌شود.

شناخت عوامل مؤثر در روابط بین همسران و مهار و مدیریت آن یکی از روش‌های درخور توجه در حل مشکلات خانوادگی و رسیدن به رضایت از زندگی مشترک به شمار می‌رود. شناخت این عوامل به زوجین یاری می‌رساند تا با آشنایی با این عوامل به ایجاد، تقویت و یا اصلاح به رضایت‌مندی دست یابند.

فصل نخست (مقدمات و کلیات) که شامل مقدمه، بیان مسأله، اهمیت و ضرورت تحقیق، اهداف پژوهش، حدود پژوهش و تعریف مفاهیم و اصطلاحات می‌باشد پرداخته خواهد شد.

در فصل دوم (پیشینه و ادبیات پژوهش و تدوین چارچوب نظری) مقدمه، نظریه‌های مطرح، تحقیقات انجام شده قبلی (تحقیقات داخلی و خارجی) نقدی بر تحقیقات پیشین، تاریخچه موضوع پژوهش، چهارچوب نظری تحقیق، مدل تحلیلی، فرضیات پژوهش، متغیرهای مستقل و وابسته پژوهش و تعریف نظری و عملیاتی متغیرهای مطرح در پژوهش مطرح می‌شود.

فصل سوم (روش پژوهش) شامل مقدمه، روش تحقیق، طرح تحقیق، جامعه آماری، حجم نمونه، روشهای نمونه‌گیری، ابزار گردآوری اطلاعات (پرسشنامه) اعتبار و اعتماد پرسشنامه (روایی و پایایی) آماره‌های لازم جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات است.

در فصل چهارم تجزیه و تحلیل اطلاعات مقدمه، سیمای پاسخگویان، یافته های توصیفی و یافته های استنباطی بیان می شوند .

در فصل پنجم نیز که نتیجه گیری می باشد به مقدمه، یافته های پژوهش، نتیجه گیری، پیشنهادات پژوهش پیشنهادات حاصل از تحقیق، پیشنهاداتی برای محققین بعدی و محدودیت های پژوهش پرداخته خواهد شد.

۱-۱ بیان مساله

خانواده مهمترین نهاد اجتماعی است که برای رفع نیازمندیهای حیاتی و عاطفی انسان و بقای جامعه ضرورت تام دارد و پایه و اساس هر اجتماع بزرگی است که در طی قرون متمادی این نهاد همواره تحت تاثیر فرهنگ و ایدئولوژی حاکم و شرایط اقتصادی دچار تغییر و تحول اساسی شده است که اشتغال زنان یکی از عواملی است که در این تغییر و تحول نقش داشته است.

گرایش زن به سوی اشتغال بیش از همه بر خانواده اثر می گذارد و روابط زن و شوهر و فرزندان را دگرگون می سازد و این امر همواره مورد توجه صاحب نظرانی که اشتغال زن را از دیدگاه جامعه شناسی بررسی نموده اند، قرار گرفته است (ساروخانی، ۱۳۷۰: ۱۶۸).

اشتغال زنان در محیط خارج خانه با دشواریهای متعدد همراه و حتی در مواردی مسأله آفرین است براساس تحقیقات بخشی از اختلافات و درگیری های خانوادگی مربوط به اشتغال زنان است که بر اثر آن بخشی از وظایف و مسئولیتهایی که مردان از زنان توقع دارند انجام نمی شود.

اغلب زنان شاغل گرفتار خستگی روحی اند. زیرا مسئولیت شان سنگین و غیرقابل تحمل است. هم باید کار بیرون را انجام دهند، هم کارهای خانه را و هم نگهداری فرزندان را و هم حفظ آرامش خاطر شوهر را، و این کاری بس سنگین و دشوار است.

سنگینی وظیفه و مسئولیت سبب می شود که به همسر خود نرسند و به کارهای او با بی اعتنائی بنگرند و برخوردها یأس آور باشد و این خود موجب افسردگی ها و اختلافا می باشد.

بررسیهای تحقیقی نشان می دهند که کار بیرون زنان ناسازگاری در خانواده را زیاد می کند اگر چه ممکن است از لحاظ اقتصادی منافعی را نصیب خانواده کند و بالاخره باید بگوئیم که کار زنان سبب می شود با شوهر به صورت یک کارمند اداری برخورد کند و حتی رعایت حقوق را فراموش نماید و این همه سبب تزلزل ارکان حیات خانواده است.

در این میان رضایت از زندگی از عوامل بسیار مهم است، در صورت وجود آن در زندگی و خانواده، باعث می‌شود زوجین آرامش را در زندگی ببینند و با آرامش و رضایت آنها، فرزندان نیز در خانواده به خوبی تربیت می‌شوند و آثار آن را در جامعه از خود نشان خواهند داد؛ نبود رضایت باعث مشکلات و اختلافات زیادی در بسیاری از زمینه‌ها می‌شود، حتی در پاره‌ای موارد زوجین را تا پای میز طلاق هم می‌کشاند که عواقب بسیار بد و وخیم آن بر کسی پوشیده نیست.

هماهنگی میان همسران محیط مناسب برای بالندگی و شکوفایی فردی آنان فراهم می‌آورد برعکس اختلافهای حل نشده باعث نارضایتی در زندگی مشترک می‌شود که اثر منفی بر رشد فردی زن و شوهر دارد و زمینه ساز محیطی نامناسب برای رشد فرزندان است (ستیر، ۱۳۷۸: ۳۶). زیر بنای اختلافها و درگیریهادر زندگی خانوادگی یکسان نیست و این درگیریها می‌تواند تهدیدی برای بقای خانواده باشد اختلافهای حل نشده بر کارکرد خانواده تاثیر منفی می‌گذارد و سیستم خانوادگی را ناکارآمد خواهد کرد.

معلمان زن مورد مطالعه این پژوهش به دلیل شاغل بودنشان و رفتن به محل کار و در نتیجه آن که باعث مشکلاتی نظیر کم توجهی به خواسته های همسر و همچنین کم توجهی یا کوتاهی در تربیت فرزندان و کمبود وقت در انجام دادن کارهای خانه و فشار ناشی از کار و موارد دیگر که اشاره شد... که نهایتاً به نارضایتی همسر و در موارد بحرانی در برخی خانواده ها که نتوانند با شرایط موجود انطباق پیداکنند باعث به خطر افتادن کیان خانواده و یا طلاق در خانواده منجر شده است.

در واقع هر یک از افراد جامعه بخش قابل ملاحظه ای از عمر خود را در خانه می گذرانند نارضایتی زوجین از زندگی از طریق اعضای خانواده به جامعه منتقل می شود و مسائل مختلفی را به وجود می آورد بنا براین تحقیق در مورد مسائل اساسی که تأثیر مثبت یا منفی بر روی خانواده می گذارد الزامیست و اطلاع از عوامل موثر بر رضایت از زندگی مشترک امر قابل توجهی است و در صورت امکان می توان گامی موثر در جهت از بین بردن نارضایتی از زندگی مشترک برداشت.

پژوهش حاضر در پی آن است که در بین معلمان زن مدارس مقطع متوسطه منطقه ۶ تهران اولاً " آیا

رضایت از زندگی مشترک وجود دارد؟ و ثانياً "در صورت رضایت عوامل موثر بر این رضایتمندی کدامند؟